

20 tot 30 procent kostenbesparing mogelijk

Adaptief wegbeheer

▲ Voorbeeld van een 1-sterprofiel. Een rustige landweg waar bestemmingsverkeer, tractoren en enkele recreatieve fietsers gebruik van maken. Gekozen is voor 1-steronderhoud. Hierbij is het uitgangspunt dat de weg altijd veilig moet zijn. Dit houdt in dat bij bepaalde schades later wordt ingegrepen of dat gekozen wordt voor een goedkopere maatregel.

De huidige tijd vraagt om een kritische blik wanneer het gaat om efficiëntie, duurzaamheid en kosten. Veel gemeenten moeten bezuinigen en nemen daarom de kosten voor beheer en onderhoud onder de loep. Advies- en ingenieursbureau Movares ontwikkelde samen met gemeente Bernheze een innovatieve manier voor wegbeheer die de verkeersveiligheid waarborgt tegen lagere kosten: adaptief wegbeheer.

Adaptief wegbeheer is erop gericht voor de korte en lange termijn een programma te maken waarmee de kwaliteit en efficiëntie van het beheer en onderhoud structureel verbeteren. Op 13 maart 2014 ging de gemeenteraad van Bernheze unaniem akkoord met het voorstel om de transitie te maken van rationeel naar adaptief wegbeheer. Ofwel, van technisch excellent naar maatschappelijk verantwoord, zoals Harold Soffner, beleidsmedewerker bij de gemeente Bernheze, het verwoordt.

‘Adaptief wegbeheer geeft de politiek terug waarvoor zij in het leven is geroepen: het maken van keuzes. Zoals het er nu naar uitziet levert de invoering van adaptief beheer bovendien een kostenbesparing op van tussen de 20 en 30 procent.’

Rationele optiek

In de rationele optiek richten inspecties van wegen zich puur op de technische staat van de verharding. Wegbeheerders beheren het asfalt, waarbij nauwe-

VOORDELEN VAN ADAPTIEF WEGBEHEER

- Meer doen met hetzelfde budget, inzetten op duurzame en structurele maatregelen in plaats van tijdelijke (oplap-)maatregelen. De juiste kwaliteit op de juiste plek.
- Een positieve invloed op de verkeersveiligheid, door duidelijke keuzes te maken welke functies waar passend zijn, en de maatregelen die daarbij horen.
- Reductie in onderhoudskosten doordat niet alle wegen op topkwaliteit onderhouden worden en doordat problemen op het wegennet worden geïdentificeerd waar ze horen. Niet alle problemen worden door middel van beheer - en dus drukkend op het beheerbudget - opgelost.
- Meer betrokkenheid van bestuurders, uitvoerders en burgers. Tevens worden beleidskeuzes sterk onderbouwd en zijn daardoor goed uit te leggen aan betrokkenen c.q. burgers, waardoor de betrokkenheid nog verder zal toenemen.

lijks aandacht is voor de context. Jaarlijks stellen zij een begroting op voor het beheer en onderhoud, die gestoeld is op de maatregelen uit een beheerpakket. Is er niet voldoende geld beschikbaar, dan wordt een aantal maatregelen geschrapt. De beheerder doet dit op basis van vakmanschap; inzicht in de risico's van het schrappen van die maatregelen is er niet altijd. Bovendien is het moeilijk uit te leggen waarom bepaalde keuzes gemaakt worden, het gaat immers om de mening van een persoon. De politiek ziet alleen het eindbedrag, en in plaats van te kiezen kan zij enkel 'tekenen bij het kruisje'.

Visie

Adaptief beheer kijkt verder dan alleen de wegverharding en betreft alle disciplines bij het proces om tot een duurzame, gedragen oplossing te komen. Al in een vroeg stadium is Movares met de betrokkenen van de gemeente Bernheze om tafel gaan zitten: verkeerskundigen, beheerders, medewerkers ruimtelijke ordening, buitendienstmedewerkers en watermanagers. Om zo heel pragmatisch kennis en expertise te bundelen en in korte tijd een integrale en gedragen

BEHEERPROFIELEN

Movares heeft drie beheerprofielen geformuleerd.

1 ster: voor wegen met een laag gebruik: de weg wordt met minimale middelen in stand gehouden

2 sterren: voor wegen met een middelmatig gebruik: de verharding is zowel technisch als visueel in redelijk goede staat

3 sterren: voor wegen met een intensief gebruik of bijzondere functie: het optimale beheerprofiel. De verharding is zowel technisch als visueel in zeer goede staat en ook de beeldkwaliteit is optimaal.

visie op de wegenstructuur op te stellen. Deze visie is gestoeld op een stevige ruimtelijke en technische onderbouwing en stelt Bernheze in staat niet langer beslissingen te nemen enkel op basis van het vakmanschap van de wegbeheerder. Er ontstaat ruimte voor de politiek om te kiezen welke kwaliteit ze op welke plek wil toepassen. Soffner: 'Dat is de grote kracht van adaptief wegbeheer. Het biedt de gemeenteraad de mogelijkheid haar *core business* uit te oefenen. Want adaptief beheer vraagt om een grotere betrokkenheid van de politieke arena en zet sterker in op participatie. Het is daarmee een innovatieve aanpak.'

Beheerprofielen

De integrale visie doet uitspraak over welk gebruik op welke plek gewenst is. Daar waar huidig en gewenst gebruik niet overeenkomen, ontstaan knelpunten die integraal worden opgelost. Deze knelpunten drukten tot nu toe behoorlijk op het beheer- en onderhoudsbudget, doordat er onevenredig veel schade en slijtage optrad. Door deze knelpunten nu integraal te adresseren, wordt een duurzame oplossing gezocht en komen de kosten daarvoor niet meer alleen bij de wegbeheerder terecht.

Voor wegen die voldoen aan het wensbeeld uit de integrale visie zijn beheerprofielen opgesteld. Op hoofdwegen met veel verkeer, die een visitekaartje vormen voor de gemeente, wordt gekozen voor een intensief beheerprofiel. Deze wegen hebben en houden met dit beheerprofiel een hoge beeldkwaliteit. Een rustige landweg met een laag gebruik krijgt een minder intensief beheerprofiel. Hier is het niet erg als het comfort van de weggebruiker iets afneemt of de beeldkwaliteit iets lager is. Uit- ➤

► De Loosbroekseweg in Loosbroek vormt de schakel tussen twee kernen en wordt daarom druk gebruikt door alle typen verkeer. De dimensies van de weg - 3 meter breed met aan beide zijden een zachte berm met laanbeplanting - passen niet bij dit intensieve gebruik. De bermen worden kapot gereden en het asfalt slijt onevenredig snel. Voor deze weg is een structurele oplossing nodig. Het gebruik als hoofdverbindingsweg is gewenst, dus de inrichting en vormgeving van de weg zal hierop moeten worden aangepast. Omdat het dan niet meer een beheer- maar een integrale herinrichtingsopgave betreft, zal hiervoor een integraal budget worden aangesproken en niet alleen het wegenbudget.

gangspunt is wel dat de veiligheid altijd, bij alle beheerprofielen, is gewaarborgd. De gemeente is immers aansprakelijk voor een veilige weg.

Risico's

In Bernheze liggen de wegen er prima bij, aldus Soffner. Om kosten te besparen zouden sommige wegen minder intensief onderhouden kunnen worden. Minder onderhoud plegen kan echter niet zonder inzicht in de risico's die dit met zich meebrengt. Movares en gemeente Bernheze hebben die risico's in een vroeg stadium in kaart gebracht, waardoor de maatregelen om de kans op ongevallen en schade te verkleinen eenvoudig geïntegreerd konden worden in de vastgestelde beheerprofielen. Op deze manier is snel inzichtelijk wat er moet gebeuren indien zich een ongewenste situatie voordoet en kan snel en adequaat worden gehandeld. Daardoor is de veiligheid van de weg altijd gewaarborgd, ook bij minder intensief onderhoud.

Maatwerk

Adaptief wegbeheer is een cyclisch proces waarbij het beleid en de maatregelen periodiek worden gezien en herijkt. Het raadsbesluit in Bernheze is dan ook geen 'eindproduct' maar een startpunt. Gemeente Bernheze past adaptief beheer toe op het wegbeheer van alle wegen in de gemeente. De komende jaren doorlopen de gemeenteraad en de bewoners van de gemeente Bernheze een leerproces, waarbij zij tweejaarlijks evalueren en terugkoppelen. ●

WEBSITES

www.bernheze.org
www.movares.nl

Van **technisch**
excellent naar
maatschappelijk
verantwoord